

STANJE I MOGUĆNOSTI TURISTIČKOG RAZVOJA OPĆINE CETINGRAD

Medved, Jelena

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:651430>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

JELENA MEDVED

STANJE I MOGUĆNOSTI TURISTIČKOG RAZVOJA OPĆINE

CETINGRAD

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020.

JELENA MEDVED

STANJE I MOGUĆNOSTI TURISTIČKOG RAZVOJA OPĆINE

CETINGRAD

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Turistička geografija

Mentorica: Božena Marković mag .geogr.

Komentorica: dr.sc. Silvija Vitner Marković, prof.v.š.

Karlovac, veljača 2020.

SAŽETAK

Danas, kad je turizam jedna od najrazvijenijih grana gospodarstva, općina Cetingrad kao dio kontinentalnog prostora Hrvatske u potpunosti je zanemarila turizam. Ključna osnova za razvoj turizma u Cetingradu jest očuvanost i atraktivnost prirodnih i kulturnih resursa ovog kraja. Razvoju turizma u općini Cetingrad doprinosi i dobra prometna povezanost i blizina važnih prometnica (državna cesta D1) što olakšava i mogućnost preljeva turista s Plitvičkih jezera koja godišnje posjeti više od milijun turista. S obzirom da ne postoji adekvatan broj smještajnih kapaciteta Cetingrad svojim atributima zasigurno može privući dio turista. Općina Cetingrad bi trebala stvoriti turističku ponudu koja bi se diferencirala od ponude područja Plitvičkih jezera i okolnih područja kontinentalne Hrvatske.

Ključne riječi: turizam, prostor, resurs, turistička ponuda

SUMMARY

Nowadays, when tourism presents one of the most developed economic branches, municipality of Cetingrad, as a part of the continental region of Croatia, has completely neglected tourism. A key basis for the development of tourism in Cetingrad is the preservation and attractiveness of the natural and cultural resources of the area. Good traffic connections and the vicinity of important roads (state road D1) is a big contributor to the development of tourism in the municipality of Cetingrad. These facts are very important because they provide a possibility of overflow of tourists from Plitvice Lakes, which is visited by more than one million tourists annually. Given the fact that there is not an adequate number of accommodation capacities, Cetingrad can certainly attract some tourists with its attributes. The municipality of Cetingrad should create a tourist offer that would be quite different regarding the offer of Plitvice Lakes, and the surrounding areas of continental Croatia.

Keywords: tourism, space, resource, tourist offer

SADRŽAJ

1.UVOD	1
1.1.Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode obrade podataka	1
1.3.Struktura i sadržaj rada	1
2. GEOGRAFSKE POSEBNOSTI PROSTORA OPĆINE CETINGRAD	2
2.1. Prirodno – geografske specifičnosti prostora	4
2.2. Društveno – povijesne značajke	6
2.2.1. Cetingrad u Domovinskom ratu	11
3.TURISTIČKI RAZVOJ I MOGUĆNOSTI TURISTIČKO-GOSPODARSKOG RAZVOJA OPĆINE	13
3.1. Turizam u Karlovačkoj županiji	14
3.2. Razvojni projekti u turizmu općine Cetingrad	16
3.2.1. Obnova starog grada Cetina	16
3.2.2. Kajak / kanu centar	19
3.2.3. Uređenje mreže pješačkih i biciklističkih staza	21
3.2.4. Špilja „Pećina“	22
3.2.5. Etno selo Begovo brdo (OPG Obrovac)	24
3.2.6. Iskorištavanje lovnog potencijala na području općine Cetingrad	25
3.2.7. Cetingradski sajam (blagdan sv. Josipa)	27
3.2.8. Gasthaus Cetingradln	28
3.2.9.TIC Cetingrad (škola TatarVaroš)	30
4. IZAZOVI DEFINIRANJA USPJEŠNE TURISTIČKE DESTINACIJE	32
5. SWOT ANALIZA	34
6. ZAKLJUČAK	35
POPIS LITERATURE	36
POPIS ILUSTRACIJA	37
POPIS KARTI	38
POPIS TABLICA	39

1.UVOD

1.1.Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je razmotriti stanje i mogućnosti turističkog razvoja općine Cetingrad. Zadatak rada je prikazati sadašnje stanje razvijenosti turizma u općini Cetingrad te predstaviti koji su to postojeći čimbenici i mogućnosti koji bi mogli pridonijeti razvoju turizma u budućnosti.

1.2. Izvori podataka i metode obrade podataka

Prilikom izrade ovog rada korišteni su različiti izvori podataka koji su vezani uz teme turizma i turističke geografije. Uz stručnu literaturu korišteni su i stručno – znanstveni radovi objavljeni u stručnim časopisima te službene internet stranice.

Prilikom izrade završnog rada korištene su metode: deskripcije, klasifikacije, kompilacije, istraživanja za stolom, analize i sinteze.

1.3. Struktura i sadržaj rada

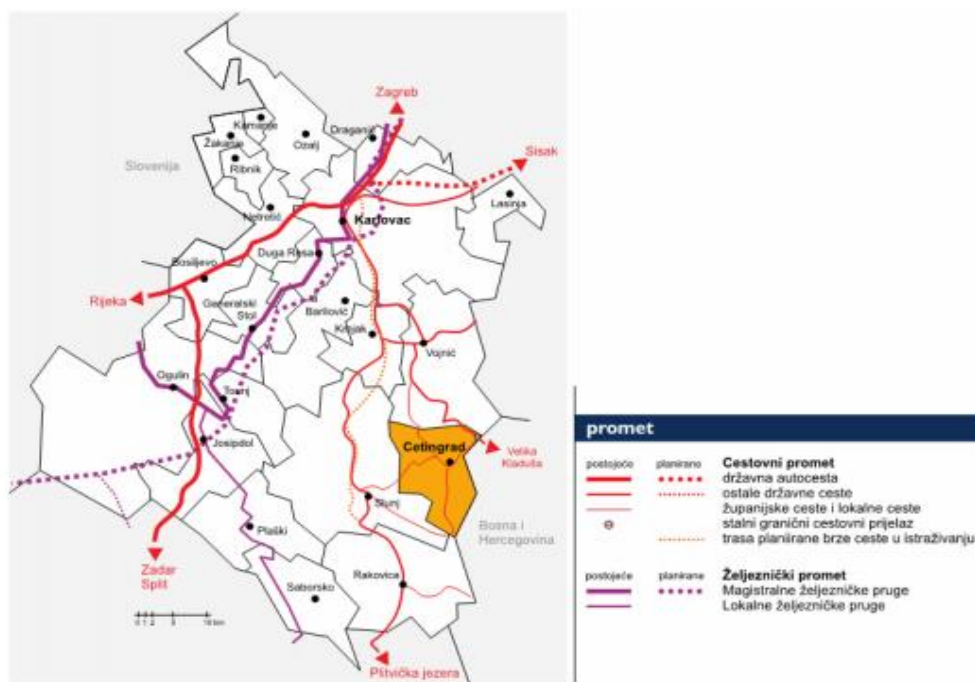
Rad se sastoji od 6 cjelina koje se međusobno povezuju i nadopunjuju. U uvodnom dijelu biti će definiran predmet i cilj rada, metode istraživanja te struktura rada. Drugi dio rada nakon uvoda odnosi se na geografske značajke općine Cetingrad kao što su geografski položaj, klima, reljef i stanovništvo i društveno povijesne značajke . U trećem dijelu slijedi razrada teme odnosno spominje se turistički razvoj i koje su mogućnosti tog razvoja na području općine Cetingrad u budućnosti. Biti će spomenuti svi planirani projekti općine u svrhu turističkog razvoja. Četvrti dio završnog rada usmjeren je na izazove definiranja uspješne turističke destinacije odnosno koje bi korake bilo potrebno poduzeti kako bi se područje općine Cetingrad promoviralo kao uspješna turistička destinacija. Peti dio završnog rada sadržavati će swot analizu, a u šestom dijelu slijedi zaključak svega navedenog.

2. GEOGRAFSKE POSEBNOSTI PROSTORA OPĆINE CETINGRAD

Područje općine Cetingrad predstavlja vrlo atraktivan prostor kontinentalne Hrvatske. Općina Cetingrad se nalazi u središnjoj Hrvatskoj, u jugoistočnom dijelu Karlovačke županije. Spada pod istočno kordunsko pobrđe i cetingradski dio korduna, kojeg obilježava bogatstvo šuma, poljoprivrednih površina i atraktivnih vodotoka Korane i Gline.

Površina općine Cetingrad je 137 km² i spada u red srednje velikih općina. Općina Cetingrad na istoku graniči s Republikom Bosnom i Hercegovinom, a unutar Karlovačke županije sa gradom Slunjem (na zapadu i jugu) te dvije općine: Vojnić (na sjeveru), te Rakovica (na jugu). Obuhvaća 36 naselja podijeljenih u 10 mjesnih odbora, a prema popisu iz 2011. godine u općini živi 2.027 stanovnika. Najveća naselja su: Cetingrad, Bogovolja, Pašin Potok, Komesarac, Grabarska i Maljevac.

Karta 1. Prometni položaj općine Cetingrad u Karlovačkoj županiji

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, str. 47.

Potrebno je istaknuti kako se u blizini općine Cetingrad odvija značajan turistički i poslovni cestovni tranzit. Općinski prostor je dio geografske cjeline koja spaja kontinentalnu i primorsku Hrvatsku na najužem dijelu (45km zračne udaljenosti od Slovenske do BiH granice), a povezan je županijskom cestom (ŽC 3258) na državnu cestu D1 (Zagreb – Karlovac – Slunj – Plitvička jezera – Knin – Sinj – Split), kroz općinu prolazi i državna cesta D216 (Vojnić – Krnjak – Maljevac – granični prijelaz u BiH – Velika Kladuša – Cazin – Bihać).

Upravo su gosti, koji putuju tim područjem do odredišta na obali i obrnuto te domaće stanovništvo udaljeno do tri i pol sata vožnje, potencijalno tržište potražnje turističkih sadržaja.

Riječ je o općini s velikim prirodnim potencijalima koji nisu dovoljno iskorišteni u svrhu gospodarskog razvoja. Cetingrad nema izgrađene turističke proizvode niti ponudu na tržištu, te u ovoj fazi tek treba poduzeti određene korake za početak razvoja.

Karta 2. Prikaz kordunskog područja

Izvor: Geografija Hrvatske, Damir Magaš, str. 118, 2013.

2.1. Prirodno - geografske specifičnosti prostora

Reljef općine Cetingrad uglavnom je krški, s velikim brojem vrtača. Čine ga karbonati, iklastiti, krede, trijasa i paleozoika nastali prije 500-600 milijuna godina. Tla koja susrećemo na tom području uglavnom su smeđa i pseudoglejna tla na vapnencima i dolomitima.¹

Korana je glavni vodotok. Njezini pritoci, koji nisu usječeni do nepropusne podloge, nezahvaćaju podzemne vode pa su suhi kad nema kiša. Osnovni geomorfološki oblik su zaravni u kršu s pojedinim uzvisinama, u kojima su usječeni suhi klanci slabijih vodotoka, odnosno aktivna kanjonska dolina (sutjeska) Korane.

Na ponikvastim zaravnima došlo je do poremećaja prirodne ravnoteže, nakon što su prirodne sastojine hrastove zajednice, koje su bile prilagođene karbonatnoj osnovi, devastirane paljenjem i siječom. Naime dok su prevladavale više hrastove šume, bio je sačuvan i znatniji sloj tala i humusa koji je donekle ispran ili nestao nakon uništavanja šume pa više nije bilo uvjeta za obnovu hrastika. Na pojedinim područjima se stoga raširila zajednica paprati i bujadi. Vrednovanje vriština gnojdbom i pretvaranjem u obradivo tlo tek je djelomice zahvatilo kordunski krški prostor, ponajviše u povoljnim ponikvama i udolinama, gdje je tlo nešto dublje, a i zaštićenije od stoke. Izvorne šumske zajednice hrasta kitnjaka i graba očuvane su samo na uzvisinama.² Također, potrebno je istaknuti i izraženu biološku raznolikost općine.

---

¹ Hrvatski farmer d.d., Projekt ukupnog razvoja grada Slunja i općina Cetingrad, Josipdol, plaški, Rakovica, Saborsko i Tounj, Zagreb, 2007. str. 8.

² Magaš D., Geografija Hrvatske, Odjel za geografiju i izdavačka kuća Meridijani, Zadar 2013., str. 118

Karta 3. Položaj Općine Cetingrad na karti Hrvatske

Izvor: Veliki atlas Hrvatske, mozaik knjiga, str. 89, 2002.

Na području općine raspoznaje se obilježje umjerene kontinentalne klime, s jasno izražena četiri godišnja doba, vrućim ljetima i hladnim zimama sa snijegom. Prosječna godišnja temperatura na području Cetingrada (235 m nadmorske visine) iznosi 13 stupnjeva te na mjesečnoj razini varira između -5 i 28 stupnjeva. Na području općine ima 2.572 sunčanih sati u godini što je iznad prosjeka nizinske Hrvatske i županije, a vrlo blizu prosjeka primorske Hrvatske. (2.700 sati). Broj kišnih dana u 2017. na području Cetingrada iznosio je 176 s ukupnom količinom od 1.329 mm kiše što je u prosjeku 14 kišnih dana mjesečno s prosječnom količinom od 110,7 mm kiše. U razdoblju od 2009. do 2017. na području općine je prosječno palo 175,7 cm snijega (u veljači 2018.g. palo je 195 cm snijega).

2.2. Društveno - povijesne značajke

Današnje mjesto Cetingrad i cijeli cetingradski kraj izuzetna su vrijednost hrvatske i srednjoeuropske povijesti. Riječ je o području s izrazitim prekidom naseljenosti u vrijeme osmanlijskih prodora. Slabljenjem Osmanskog carstva ovdje su naseljeni vlaški stočari, pretežito katolici, ali i pravoslavci.

Povijest cetingradskog kraja usko je vezana uz srednjovjekovnu hrvatsku državu, no povijesni izvori upućuju na kontinuitet naseljenosti još iz ilirskog i rimskog vremena. Prema narodnoj predaji Hrvate je iza “visokih gora Karpata” na jadransku obalu (područje drevne Ilirije) početkom sedmog stoljeća dovelo petero braće (Hrvat, Klukas, Lobel, Muhlo i Kosjenc) te dvije sestre (Tuga i Buga).³

Cetingrad je nastao na temeljima srednjovjekovnog naselja Vrčkovići koje je već 1082. godine dobilo crkvu „Marijina uznesenja”. Za turskih vremena naselje se je zvalo Kekić selo, a nakon oslobođenja od Turaka dobilo je naziv Vališ selo po austrijskom generalu Wallischu. Tek u posljednjih stotinjak godina ustaljeno je ime Cetingrad po obližnjim ostacima staroga grada Cetina.

Vrhunac svog političkog i kulturno-povijesnog značaja stari grad Cetin dosegnuo je za vrijeme srednjovjekovne Kraljevine Hrvatske (lat. Regnum Croatiae) kada je bio u vlasništvu hrvatskih plemenitih kuća Nelipića, Frankopana i Zrinskih te je često služio kao saborni grad hrvatskih velmoža i cijelog naroda. Jedan se ogranak Frankopana tako po

---

³ Kruhek M., Cetin, grad izbornog sabora kraljevine Hrvatske 1527., Karlovačka županija, Karlovac

starom hrvatskom običaju prozvaao Frankopani knezovi Cetinski, da bi kasnije Cetin potpao pod vlast Frankopana knezova Slunjskih. Kroz cetinski kraj u to su vrijeme prolazile brojne važne srednjovjekovne prometnice, od kojih su se neke koristile još i u rimsko doba. Cesta koja je s istočne strane Petrove gore povezivala sjeverne hrvatske krajeve s južnom Hrvatskom bila je poznata kao „glavna“, „velika“, ili „vojna“ cesta (lat. *via magna*, *via exercitialis*, *via regalis*).

Stari je Cetin pripadao posavskoj Hrvatskoj i Zagrebačkoj biskupiji dok su susjedna mjesta Slunj, Rakovica i ostali krajevi pripadali primorskoj Hrvatskoj i Krbavskoj biskupiji. U srednjovjekovno vrijeme, cetinski je kraj, kao i cijela Lika i područje današnjeg Korduna, bio bogat i gusto naseljen kraj s izuzetnom političkom i geostrateškom vrijednošću.⁴

Slika 1. Cetingrad – Vališ selo

Izvor: www.cetingrad.hr (18.01.2020.)

Sam grad Cetin bio je nekada jako utvrđene opasano dvostrukim osamnaest metara visokim obrambenim bedemima, kulama i osmatračnicama. Čvrste su zidine preživjele propast rimske države da bi zatim još kroz brojna stoljeća odolijevale zubu vremena i ratnim vihorima, posebice za višestoljetnih hrvatsko-turskih ratova kada je Cetin bio važna vojno-strateška točka i obrambena utvrda.

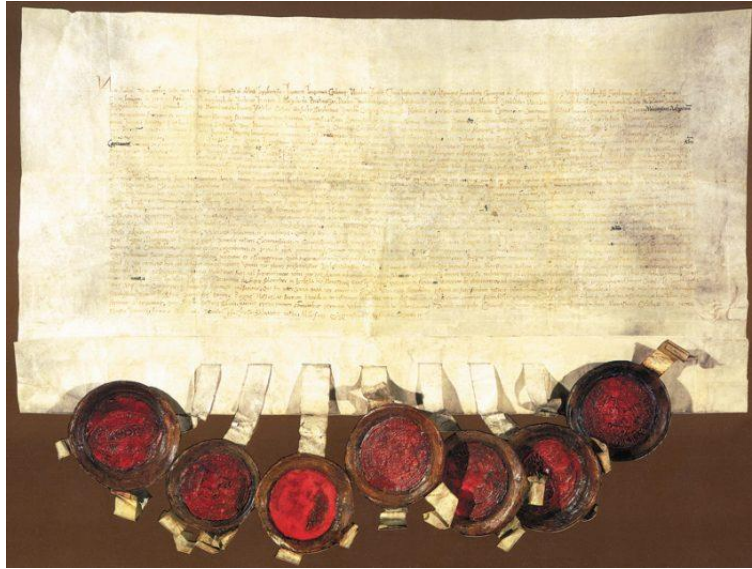
Ime Kordun dolazi od francuske riječi *cordon* = vrpca⁴

Povijesno i političko najznačajniji događaj koji se zbio u Cetinu je znameniti Cetinski sabor 31. prosinca 1526. i 1. siječnja 1527. godine. Taj veliki zbor hrvatskog plemstva održan po starim hrvatskim običajima saborovanja odredio je budućnost Kraljevine Hrvatske za sljedeća stoljeća čime je Cetin ušao ne samo u hrvatsku, već i u širu europsku povijest. Naime, 29. kolovoza 1526. godine hrvatsko-ugarske snage bile su poražene od strane Turaka Osmanlija na Mohačkom polju u Baranji kraj Drave, a kralj Ljudevit (Ludovik) II. Jagelović je poginuo. Hrvatskom državom su zavladale tada nove okolnosti te je bilo potrebno izabrati novog kralja i posvetiti se obrani domovine od nadiruće turske opasnosti.

Stoga su se na velikom plemićkom saboru u gradu Cetinu sastali hrvatski velikani i 1. siječnja 1527. godine samostalno izabrali austrijskog nadvojvodu Ferdinanda I. Habsburškog za svoga kralja, a njegovu ženu Anu proglasili hrvatskom kraljicom. Novi kralj je obećao da će braniti sve povlastice, prava i drevne pravice te slobode Kraljevine Hrvatske i njenih žitelja te ih materijalno i vojno pomagati u borbi protiv Turaka.

Cetingradska povelja, koju su tom prilikom potpisali najznamenitiji hrvatski velikaši i predstavnici Ferdinanda Habsburškog (Pavao Oberstain, Nikola Jurišić, Ivan Katzianer i Ivan Pichler) jedan je od najvažnijih dokumenata hrvatske državnosti i pohranjena je u Austrijskom državnom arhivu u Beču. Povelju su sa svojim pečatima potvrdili: Andrija Tuškanić, Ivan Karlović, Nikola Zrinski, otac Nikole Šubića Zrinskog "Sigetskog", Juraj Frankopan, Vuk Frankopan i Stjepan Blagajski. Na sredini se nalazi pečat Kraljevine Hrvatske sa 64 crveno-bijela polja što predstavlja prvi prikaz hrvatskog grba upotrijebljenog u diplomatske svrhe.

Slika 2. Cetinska povelja

Izvor: www.cetingrad.hr (18.01.2020.)

Ubrzo nakon tog povijesnog događaja, nad Cetin i cetingradski kraj nadvili su se sivi oblaci rata i pustošenja koji su potrajali nekoliko sljedećih stoljeća.

U stalnim borbama protiv turskih pljačkaša Cetin je postao toliko oštećen da ga Hrvati bivaju primorani napustiti. 1584. godine zauzeli su ga i popravili Turci te je od tada Cetin počeo često mijenjati vlasnike koji su ga naizmjenično popravljali, rušili i palili. Cetin je tako dijelio zlu sudbinu svih susjednih hrvatskih gradova Furjana, Drežnika, Lađevca, Slunja i ostalih koji su se našli na udaru turske vojske. Turci su za svoje potrebe obnavljali cetinske utvrde o čemu svjedoči nekoliko ploča te značajni ostatci turske arhitekture. Za vrijeme turske okupacije Cetin je postao jedno od najvažnijih i građevinski najvrjednijih djela turskog utvrđnog graditeljstva u hrvatskim zemljama uopće.

No, 1790. godine hrvatska vojska pod vodstvom generala Wallischa konačno je uspjela nakon teških borbi osloboditi grad Cetin. 1809. godine, na poticaj Francuza, Turci su ponovno zauzeli Cetin, ali su ga već 1810. morali napustiti pod prijetnjom maršala Augustea Marmonta, upravitelja Ilirskih provincija.⁵ Osmanlije su neuspješno opsjele grad 1813. i 1814. godine, a Hrvati su se konačno učvrstili u Cetinu tek 1834. godine. Grad je

---

U povijesnim zapisima iz tog vremena umjesto imena Cetin upotrebljavao se naziv Czettin.³

tada bio potpuno razoren, nije više bio popravlján i počeo je padati u zaborav. Za vrijeme višestoljetnih protuturskih ratova koji su Hrvatima donijeli častan, ali i tragičan naslov Predziđa kršćanstva (lat. Antemurale Christianitatis), nekada bogat i gusto naseljen cetinski je kraj, kao i ostali hrvatski krajevi, bio sustavno uništavan, pljačkan i spaljivan. Neprijatelj je uništavao hrvatske spomenike i znamenitosti, a narod je ginuo u borbama ili je hvatan i odvođen u tursko ropstvo.

Malobrojni su Hrvati ovih krajeva preživjeli raselivši se po ostalim dijelovima Hrvatske, Austrije i Slovačke te se mnogima gubi svaki trag. Već krajem 16. stoljeća okolica je Cetina opustjela, a u 17. stoljeću ostala je potpuno bez svog hrvatskog stanovništva koje je stoljećima tu živjelo. U susjedne krajeve Slunja i Rakovice stanovništvo se je započelo vraćati tek po sklopljenom miru s Turcima 1699. godine u Srijemskim Karlovcima, a u cetinski kraj tek po Svištovskom miru sklopljenom 1791. godine.

Krajem 19. stoljeća razvija se novo naselje četiri kilometra istočno od Cetina, najprije pod nazivom Vališ selo, a sagrađena je i nova crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, već po treći puta na istim temeljima. U Vališ selo krajem 19. stoljeća preselili su iz Cetina svu administrativnu i upravnu vlast i tako je Cetin ostao potpuno napušten, a od nekadašnjeg slavnog Cetina – sabornog grada Hrvata ostale su samo hrpe ruševina kao nijemi svjedoci burne povijesti. Godine 1910. Vališ selo dobilo je ime Cetingrad.

Radišni i marljivi Cetingrađani su brzo prionuli na rad te se cetingradski kraj počeo i ubrzano razvijati. Međutim, nova vremena donosila su i nove nevolje. Već poslije 1930. godine stanovništvo se počelo rasipati. Po popisu stanovništva iz 1930. godine Cetingrad je imao oko 6000 Hrvata, a 1991. godine samo 2500.

Hrvati Cetingrada su strahovito stradali u bratoubilačkom Drugom svjetskom ratu koji je na hrvatskim prostorima ostavio nesretne duboke podjele, ali još i više na Križnom putu 1945. godine te u krvavim odmazdama ratnih pobjednika u poraću. Mnogi su Cetingrađani spas od političkih progona i gospodarske neimaštine potražili iseljavanjem i radom u brojnim europskim i preoceanskim zemljama, dijeleći iseljeničku sudbinu s mnogobrojnim Hrvatima iz svih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

2.2.1. Cetingrad u Domovinskom ratu

Zadnje desetljeće 20.-og stoljeća donijelo je obnovu hrvatske države na tradicijama hrvatske državnosti još od srednjovjekovne Kraljevine Hrvatske za koju je Cetin uvijek bio posebno vezan. Vođeni plemenitom idejom općehrvatske pomirbe i zajedništva svih Hrvata domovinske i iseljene Hrvatske, hrvatski su sinovi i kćeri odlučili prekinuti nesretnu hrvatsku šutnju i stvoriti slobodnu i suverenu državu Hrvatsku za sve njene državljane.

Nažalost, za preostale Cetingrađane tada je započela još jedna kalvarija. Okupatorske snage su odlučile svim sredstvima držati Hrvate u pokornosti te su Hrvati uvidjeli da stvaranje samostalne hrvatske države ne će proći bez otpora. Hrvatski narod je shvatio da se za plemenitu ideju hrvatske državnosti treba oružano izboriti baš kao što su se i stari Hrvati Cetina borili za svoju slobodu kroz minula stoljeća.

U najtežim danima napada na mladu hrvatsku državu Cetingrad je bio posljednje uporište obrane Slunja, a odupirao se napadima okupatora čak jedanaest dana nakon pada Slunja. Zadnji napad na Cetingrad je bio 25. studenog 1991. godine iz više smjerova. Hrvatski branitelji su žestoki napad zadržavali sve do drugog dana kada su bili primorani povući se u Bosnu. Ubrzo nakon ulaska u mjesto okupatori su minirali i srušili cetingradsku katoličku crkvu Uznesenja Blažene Djevice Marije koju su već prije oštetili granatiranjem. Hrvati Cetingrada bili su istjerani iz svojih domova, a Cetingrad je bio uništen i opustošen. Kroz sljedećih nekoliko godina Cetingrađani su živjeli u progonstvu, ponajviše u Karlovcu i Zagrebu, sanjajući dan kada će se vratiti na svoja porušena ognjišta.

7. kolovoza 1995. godine hrvatski vojnici su oslobodili Cetingrad i omogućili povratak raseljenih Cetingrađana na pradjedovska ognjišta. Odmah po povratku Cetingrađani su započeli s obnovom i izgradnjom svojih porušениh i opljačkanih domova. Četrdeset i sedmero Cetingrađana je položilo svoje živote na žrtveniku domovine u Domovinskom ratu.

Slika 3. Cetingrad tijekom domovinskog rata

Izvor: www.cetingrad.hr (15.02.2020.)

Slika 4. Cetingrad danas

3. TURISTIČKI RAZVOJ I MOGUĆNOSTI TURISTIČKO-GOSPODARSKOG RAZVOJA OPĆINE

Budući da trendovi u zadnjih 25 i više godina pokazuju demografsko, ekonomsko i društveno nazadovanje, općina Cetingrad se nalazi na povijesnoj prekretnici. Jedinствена netaknuta priroda koja se može iskoristiti na brojne načine trenutačno je prepuštena samoj sebi i stoji kao glavni potencijal i resurs razvoja budućnosti življenja na ovom prostoru.

Sinergija organske poljoprivrede, turizma i održivog življenja može vratiti prosperitet ovom prostoru kao kvalitetnom i poželjnom području za život u središtu Europe. Organska poljoprivreda se nameće kao jedino logično rješenje budući da svjetski trendovi idu ka zdravoj i promišljenoj prehrani, a netaknuta priroda predstavlja izvrsnu podlogu za proizvodnju za ovo područje karakterističnih poljoprivrednih proizvoda. Ti organski poljoprivredni proizvodi mogu i moraju biti povezani s turizmom koji je konstantno rastuća industrija u cijelom svijetu. Turizam može na najbolji način prezentirati jedan ovako kvalitetan prostor i učiniti ga još atraktivnijim.

Moderni poslovni koncepti pospješuju globalnu kompetitivnost uz osiguranje očuvanja okoliša. Uz njihovu implementaciju, svi sudionici u razvoju moraju biti otvoreni prema novim idejama, zajedno razvijati projekte i razmišljati inovativno kako bi se maksimizirala upotreba prirodnih i ljudskih resursa.

Spoj prirodne i kulturne baštine i mogućnosti razvoja ekološke poljoprivrede je dobra pretpostavka za razvoj turizma u općini Cetingrad. Važan čimbenik mogućeg razvoja turizma u općini je i dobra prometna povezanost i blizina Plitvičkih jezera koja broje velike turističke posjete.

S ciljem turističkog razvoja u budućnosti, općina je fokusirana na glavne elemente razvoja, a to su: tvrđa Cetin, prirodna bogatstva...

3.1. Turizam u Karlovačkoj županiji

Karlovačka županija nalazi se u središnjoj Hrvatskoj te je s površinom od 3.622 km² šesta po veličini od ukupno 20 županija Republike Hrvatske, uz izuzetak grada Zagreba. Krajoblik Županije sastavljen je od različitih prirodnih cjelina te ima značajke dinarskog, panonskog i peripanonskog prostora. Reljef županije je većim dijelom brežuljkast, dok je u sjeveroistočnom dijelu nizinski (Pokuplje), a u jugozapadnom dijelu gorski (Bjelolasica i Klek).⁶ Bitno geografsko obilježje Županije je bogastvo riječnih tokova. Tokovi rijeka Kupe, Korane, Mrežnice i Dobre uglavnom se koriste u turističke svrhe, dok je u prometne svrhe u prošlosti najviše korištena rijeka Kupa. Također potrebno je istaknuti i izraženu biološku raznolikost kao i zaštićena područja među kojima su Nacionalni park Plitvička jezera i Park prirode Žumberak koji se dijelom nalaze i u Karlovačkoj županiji. Karlovačka županija graniči sa dvije susjedne države, Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom te s četiri županije: Zagrebačkom, Sisačko – moslavačkom, Primorsko – goranskom i Ličko – senjskom. U 22 lokalne samouprave u Županiji prema popisu iz 2011. godine živi 128.899 stanovnika u 5 gradova: Duga Resa, Karlovac, Ogulin, Ozalj i Slunj i 17 općina: Barilović, Bosiljevo, Cetingrad, Draganić, Generalski Stol, Josipdol, Kamanje, Krnjak, Lasinja, Netretić, Plaški, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Tounj, Vojnić i Žakanje. Činjenica da je Karlovačka županija geografska cjelina koja spaja kontinentalnu i primorsku Hrvatsku na najužem dijelu (45 km zračne udaljenosti od Slovenske do BiH granice) značajno je utjecala na razvoj prometne infrastrukture. Županijom prolaze dvije autoceste te je upravo Karlovačka županija raskrižje smjerova prema hrvatskom jugu i zapadu. Željeznička mreža koja prolazi područjem Karlovačke županije, raspolaže potencijalom značajne prometne veze hrvatske obale i kontinenta. Grad Karlovac je administrativno, gospodarsko, političko, kulturno i sportsko središte županije. Na području Karlovačke županije postoje dvije vrste klime u nizinskom i brežuljkastom dijelu umjereno – kontinentalna, a u gorskom dijelu planinska klima.

Tragovi prvih civilizacija na području Karlovačke županije datiraju još iz doba neolitika. Tako su pronađeni tragovi Lasinjske kulture nazvanom po nalazištu, mjestu Lasinje. Lasinjska kultura je među najvažnijim prapovijesnim kulturama u Hrvatskoj čije je

---

⁶ Dragičević M., Master plan razvoja turizma Karlovačke županije, Zagreb 2019., str. 23.

obilježje korištenje kamenog oruđa i predmeta. Krajem brončanog i početkom željeznog doba područje Karlovačke županije nastanjivali su pripadnici kulturne i etničke skupine Kolapijani. Predmete koji pripadaju navedenim kulturama moguće je razgledati u karlovačkom Gradskom muzeju.

Na području Županije nalazi se nekoliko srednjovjekovnih dvoraca utvrda i fortifikacijskih objekata.

Grad Ozalj je poznat po tome što u njemu u 17. stoljeću prvi put stoluje ban Petar Zrinski, grad postaje neslužbena hrvatska prijestolnica. Grad ima barokni izgled i pripada prvoj spomeničkoj kategoriji. He Munjara izgrađena je u Ozlju 1908. godine. Izgrađena je prema arhitektonskom planu Hermana Bolle-a, a lokaciju građevine kao mladi inženjer odredio je Nikola Tesla. Munjara i danas, 109 godina kasnije na ekološki i siguran način proizvodi struju.

Specifičnost Karlovca se očituje u činjenici kako je planski građen kao moderna vojna utvrda u obliku šestokrake zvijezde s ciljem lakše obrane od artiljerijskih napada.

Ceste Karolina, Jozefina i Lujzijana izgrađene su u 18. i 19. stoljeću te su snažno utjecale na razvoj većeg dijela Županije budući da su spajale kontinentalnu Hrvatsku s Rijekom, Bakrom i Senjem. Ceste su još uvijek u upotrebi.

Za vrijeme domovinskog rata na području Županije dogodile su se mnoge vojne akcije. U vojnom kompleksu Turanj koji se nalazi u predgrađu grada Karlovca moguće je razgledati razne ostatke iz vremena domovinskog rata.

Prirodne i kulturne atrakcije koje predstavljaju motiv dolaska posjetitelja u Županiju su: Slatkovodni akvarij Aquatika u Karlovcu, vodeničarsko naselje Rastoke, Baraćeve špilje i stari grad Drežnik u blizini Rakovice, značajni krajobraz Petrova gora i Ivanina kuća bajke u Ogulinu.

3.2. Razvojni projekti u turizmu općine Cetingrad

Za općinu Cetingrad očuvani prostor i njegova atraktivnost jest ključna osnova za razvoj turizma. S obzirom da prostor općine nije gospodarski razvijen i da je gustoća stanovnika manja nego u većini drugih područja u okruženju, brojne lokacije pružaju osjećaj odvojenosti i izoliranosti. Ovakva očuvanost prostora i napose njegova neizgrađenost je rijetkost u 21. stoljeću u središtu Europe.

Općina Cetingrad svojim strateškim dokumentima predvidjela je ključne razvojne projekte na koje se želi bazirati u narednih 10 godina. Bitno je napomenuti da se radi o projektima koji su usuglašeni sa razvojnim dokumentima Karlovačke županije, a prilikom planiranja aktivno su sudjelovali i gospodarstvenici sa područja Općine Cetingrad.

3.2.1. Obnova starog grada Cetina

Stari grad Cetin i sve povijesne lokacije u njegovom bližem okruženju ključna su okosnica buduće turističke ponude općine. Želja općine je održavanje 500. obljetnice sabora na cetinu 2027. godine pod sponzorstvom Hrvatskog sabora. Započeti su pregovori u vezi održavanja sabora, međutim još uvijek nisu odobrena sredstva za značajniju obnovu i realizaciju ovog plana. Naime, na obnovi starog grada radi se od 2008. godine u suradnji sa Ministarstvom kulture, Konzervatorskim odjelom u Karlovcu i uz sufinanciranje Karlovačke županije i općine. Do sada je u obnovu, a pritom se sama obnova odnosila uglavnom na sanaciju najugroženijih dijelova ruševine, uloženo oko 3,5 milijuna kuna. Procijenjena vrijednost ukupne obnove starog grada iznosi oko 60 milijuna kuna.

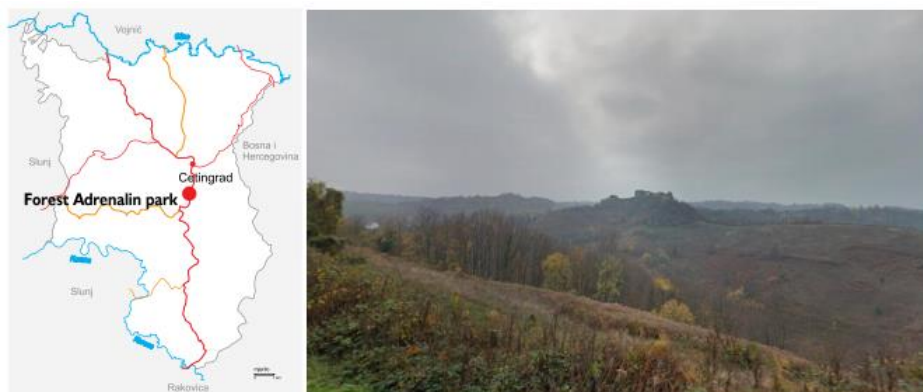
Slika 5. Radovi na obnovi starog grada

Izvor: Autorova izrada

Općina Cetingrad trenutno je fazi izmjena prostornog plana općine kojim se posebna pažnja posvetila iskorištavanju prostora u blizini starog grada, kako bi se stvorile pretpostavke za izgradnju sadržaja koji bi omogućili turističko iskorištavanje. Neki od planiranih projekata pritom su izgradnja adrenalinskog parka u neposrednoj blizini sa ziplineom, te izgradnja povijesne staze hrvatskog sabora.

Slika 6. Adrenalinski park s obrazovnom komponentom

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 105.

Adrenalinski park bi bio smješten nasuprot utvrde Cetin uz cestu koja vodi prema sjedištu mjesta (udaljeno 2,5 km) na površini od oko 16 ha.⁷ Zemljište je smješteno na brdu i s njega se pruža atraktivan pogled na Cetin i okolne brežuljke. Iako u blizini postoje kuće i prolazi cesta položaj svejedno odiše mirom i osjećajem odvojenosti. Planira se adrenalinski šumski park s dual zip-line-om koji bi bio povezan na podnožje utvrde Cetin.

Slika 7. Adrenalinski park s obrazovnom komponentom

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 106.

Ostale aktivnosti bi bile penjanje po i između drveća, zip-line-ovi između drveća, airbag skakanje, alpski tobogan, ljetni tubing, streličarstvo, gađanje glinenih goluba i laser tag. Uz to centar bi nudio i niz malih jednostavnih aktivnosti poput staze bosih nogu, skakanje u vrećama. Park ne bi sadržavao velike građevine već bi se fokusirao na aktivnosti u prirodi. U parku bi se nalazio centar u kojem bi se održavali tečajevi zdravog života, ekologije, očuvanja okoliša, upoznavanje prirode. Centar bi sadržavao i eko akademiju za djecu i bio bi pogodan za grupe osnovnoškolske djece, obitelji s djecom, team buildinge itd.

---

⁷Dragičević M., Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019. str.106

Slika 8. Adrenalinski park s obrazovnom komponentom

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 106.

3.2.2. Kajak / kanu centar

Zbog iznimne prirodne ljepote i očuvanosti kao jedni od ključnih aduta turističke ponude ranije su istaknute rijeke Korana i Glina. Rijeke su bogate ribom pa se na njima može razvijati i sportsko - ribolovni turizam. Bogatstvo krškog reljefa, prekrasni proplanci, šume, livade, brežuljci i planine sačuvani u svoj svojoj ljepoti, nezagađeni, izvrsni su uvjeti za razvoj planinarenja, pješačko rekreacijskih staza i biciklizam.

Jedan od planiranih projekata na rijeci Korani je izgradnja objekta Kajak/kanu centra. Objekt bi se nalazio u mjestu Gnojnice uz samu rijeku. Uz taj objekt planirana je i izgradnja zone ugostiteljsko – turističke namjene (Active Living in Nature Retreat), manji resort sa smještajnim jedinicama u prirodi.

Slika 9. Kajak/kanu centar

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 120.

Centar bi sadržavao najam kajaka/kanua i opreme. Vodili bi ga instruktori koji bi održavali tečajeve i ture po Korani. U centru bi se mogla iznajmiti i kupiti i ostala sportska oprema za sve sportove koji su mogući na području općine (biciklizam, nordijsko hodanje itd.).⁸ Centar bi bio svojevrsan dodatan sadržaj za resort koji bi bio smješten pokraj njega. No i kompletna turistička infrastruktura znatno bi se obogatila realizacijom ovog projekta.

Slika 10. Kajak/kanu centar

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 121.

3.2.3. Uređenje mreže pješačkih i biciklističkih staza

---

⁸ Dragičević M., Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019. str. 122.

U planu Općine je projekt uređenja pješačkih i biciklističkih staza. Lokacija se proteže kroz cijelu Općinu i povezuje turističke točke i pružatelje usluga. Mreža puteva je uzela u obzir već postojeće ucrtane puteve, te se koristi njima kako bi se promoviralo očuvanje prirode. Mreža vodi posjetitelje na najljepše lokacije u Općini. Kroz aktivaciju starih i zapuštenih putova i minimalno održavanje, potpomaže se očuvanje prirode i njeno vrednovanje. Staze su ucrtane tako da vode posjetitelje kroz što mirnije dijelove Općine.

Slika 11. Mreža pješačkih i biciklističkih staza

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 124.

Zbog toga je ovaj projekt od strateške važnosti i pokrenuo bi daljnji razvoj turističke infrastrukture.⁹ Staze se trebaju urediti na moderan i interaktivan način sa putokazima, aplikacijom (u kojoj se mogu pronaći opisi atrakcija, ponuda hrane i pića, servisni centri, smještaj itd.) i raznim zanimljivostima. Ne trebaju biti uređene na visokom nivou, bitno je da su prohodne i pogodne za što više aktivnosti. Cijela mreža treba biti uređena po konceptu zelenih staza koje iskorištavaju stare i zapuštene puteve.

3.2.4. Špilja „Pećina“

Na području općine Cetingrad se nalazi nekoliko špilja od kojih je špilja „Pećina“ arheološki istražena i može se turistički valorizirati. Pogodna je za posjetitelje, jer ima 300 m dužine, a samo 30 m dubine. Špilja je bila naseljena i u njoj su nađeni ostaci srednjovjekovne keramike. Položaj špilje je poprilično izoliran. Špilja se nalazi daleko od glavne prometnice. Nalazi se na brdu iznad puta u šumi. Od nje prema putu teče potok. Područje je u potpunosti nenaseljeno. U podnožju brda do kraja puta se nalazi šator koji služi za povremene zabave lokalnog stanovništva.

Špilju bi trebalo urediti na moderan i zanimljiv način za što širu publiku. Trebaju se iskoristiti njene značajke i prezentirati ih na inovativan način.

Slika 12. Projekt poučno pješačke staze

Izvor: Idejni projekt izgradnje poučno pješačke staze u Cetingradu str. 129.

---

⁹Dragičević M., Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019. str.126

U tijeku je realizacija projekta Izgradnja poučno pješačke staze do špilje „Pećina“. Za projekt su sredstva odobrena iz fondova Europske Unije. Poučna staza nalazi se u općini Cetinograd na udaljenosti od centra koja iznosi oko 5,5 km. Staza je zamišljena da planinarima predoči svu ljepotu šumskog krajolika uklapajući se u prirodni okoliš. Oprema staze uključuje prvenstveno poučni dio u kojem je predviđeno da se naizmjenice doživljajem ljepote šume i informiranjem prolaznika poveća razina svijesti o ekosustavu šume i šumskih površina na dotičnom području kao i utjecaju šume na kompletni život na Zemlji kroz refleksiju na klimu, faunu i čovjeka. Krajnji cilj je pokušati animirati korisnike da i sami postanu šumoposjednici te tako, smanjujući svoj energetska otisak, istovremeno osjete i dugoročnu gospodarsku korist.

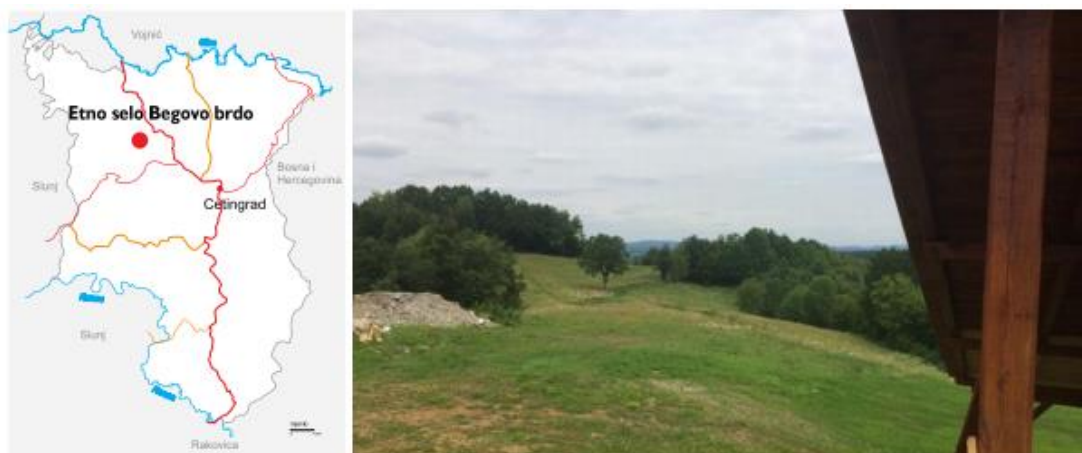
Sadržaj edukacijsko informativnih tabli nije predmet ovog projekta, već se samo predviđa doprema i ugradnja istih koje će se dizajnirati i izraditi kod za to profiliranih stručnjaka. Od ostale opreme predviđa se postavljenje nekoliko klupa i stolova za odmor i kontemplaciju na dominantnim i značajnim točkama.

3.2.5. Etno selo Begovo brdo (OPG Obrovac)

OPG posjeduje oko 300 ha zemljišta koje je povezano u jednu cjelinu. Etno selo bi bilo smješteno na vrhu Begovog brda. Brdo je okruženo šumom, a na vrhu se nalaze livade. S vrha se pruža predivan pogled na sve strane. Zemljište je u cijelosti u vlasništvu OPG-a Obrovac.

Slika 13. Etno selo Begovo brdo

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 87.

Činjenica da je zemljište povezano u veliku cjelinu daje mu na atraktivnosti. Izoliranost i ljepota prirode pružaju priliku za odmor i opuštanje. U podnožju brda postoji veliki neodržavani ribnjak, također u vlasništvu OPG-a Obrovac. Na imanju se nalazi i 100 ha šume koja je pogodna za razvoj lovnog turizma.

Budući da ova lokacija može osigurati potpuni mir i zaklonjenost, u planu je izgradnja kućica u formi etno sela sa centralnom jedinicom za zajednička druženja, proslave, s grillom i vinskim podrumom. U tom centralnom objektu bi bila zbirka i prikaz tradicionalnog načina života tog područja. Etno selo bi se trebalo vezati za OPG Obrovac koji bi ponudio mliječne proizvode i mesne delicije. Uz to bi se mogla ponuditi i prezentacija farme uz ponudu edukacije posjetitelja.

Na imanju bi se nalazilo desetak luksuznih kućica koje bi se iznajmljivale na razdoblja dulja od tjedan dana. Luksuzne kućice trebaju biti planirane tako da njihova vanjština bude izvedena prema tradicionalnom obliku gradnje. Budući da je u Cetingradu insolacija vrlo visoka, a položaj ovih kućica je na vrhu brda, preporuča se upotreba sunčeve energije.¹⁰

---

¹⁰ Dragičević M., Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019. str. 87.

Slika 14. Vizija uređenja luksuznih kućica

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 88.

Jezero bi trebalo staviti u funkciju i omogućiti ribolov, trebalo bi urediti voćnjake, staze, šume za potrebe lovnog turizma jer se lovački dom nalazi nedaleko od imanja i to treba iskoristiti i povezati sve u zajedničku lovačku turističku ponudu.

3.2.6. Iskorištavanje lovnog potencijala na području općine Cetingrad

Na području općine Cetingrad postoji mnogo životinja za lov. Neke od tih životinja su šljuka, vepar, jelen, lisica, zec itd. Budući da područje općine nije razvijeno ovo je prilično atraktivno područje za lovce.

Slika 15. Cijelo područje općine

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 137.

Da bi se razvio lovni turizam potrebna je bolja kapitalizacija lovnih kapaciteta. Trebalo bi zamijeniti davanje cijelog prostora u koncesiju s izdavanjem pojedinačnih tjednih dozvola za lov. Lovački dom se treba luksuzno urediti, ali kao mjesto okupljanja, a ne sa smještajnim kapacitetima, s fokusom na goste boljeg materijalnog stanja.¹¹ Potrebno je izraditi strategiju marketinga lovnog područja (npr. Ciljati ljubitelje šljuke u Italiji). Treba se povezati s potencijalnim privatnim investitorima u lovni turizam i napraviti zajednički plan ponude. Lovački dom se nalazi na Begovom brdu gdje je planirano luksuzno Etno selo sa 100 hektara ograđene površine za lovni turizam. Naravno sve aktivnosti moraju biti u skladu s očuvanjem okoliša i životinjskih vrsta.

3.2.7. Cetingradski sajam (blagdan svetog Josipa)

---

¹¹ Dragičević M., Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019. str.139.

Blagdan svetog Josipa, Marijinog zaručnika i Isusovog hranitelja, koji se slavi 19. ožujka, zauzima posebno mjesto u životu žitelja cetingradskog kraja. Uz vjerske obrede koji se slave u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, a koje pohodi izuzetno veliki broj vjernika i hodočasnika, na dan svetog Josipa u Cetingradu i nadaleko poznato pučko veselje, narodni zbor i tradicionalni godišnji sajam.¹²

Iz godine u godinu na svako Josipovo mnoštvo naroda iz Korduna i Karlovačke županije ali i šire dolazi u Cetingrad.

Ono po čemu je cetingradski sajam poznat je bogata ponuda stoke i poljoprivredne opreme te alata. Konji su ono što cetingradski sajam čini jedinstvenim i prepoznatljivim. Ljepota i plemenitost tih veličanstvenih ljudskih prijatelja i tisućljetnih pomagača privlači namjernike, znatiželjnike, poljoprivrednike i uzgajivače sa područja Karlovačke županije, cijele Hrvatske, susjednih Bosne i Hercegovine i Slovenije. Konji su na području Korduna ali i na području susjedne BiH oduvijek igrali važnu ulogu u životu stanovništva. Šume Korduna su vrville šumskim radnicima kojima je konj bio najvažniji pomagač. No danas je ta životinja uvelike izgubila svoju ulogu te se ponajviše uzgaja iz čiste ljubavi a rijetko za potrebe poljoprivrede.

Slika 16. Sajam Sv. Josipa u Cetingradu

Izvor: www.cetingrad.hr (18.01.2020.)

Posebni doživljaj na cetingradskom sajmu predstavlja tradicionalna povorka zaprega i jahača u kojoj uzgajivači i vlasnici ponosno predstavljaju i pokazuju svoje rasne

---

¹² www.cetingrad.hr (18. 01. 2020.)

ljubimce.¹³ Uz konje i stoku na sajmu se nudi i izlaže raznovrsna poljoprivredna i šumarska oprema i alati, obrtnički proizvodi, izvorni okusi i mirisi Korduna, tradicijski i ručni proizvodi te suveniri.

Uz bogatu i raznovrsnu ugostiteljsku ponudu, domaću glazbu i neizostavne zvukove cetingradske tamburice, uz tradicionalnu kuhinju i specijalitete Korduna, Trgovci i kupci trguju i sklapaju poslove, narod se veseli i druži a stari znanci obnavljaju uspomene. Mnogi Cetingrađani koji žive u Karlovcu, Zagrebu u iseljeništvu na taj dan dolaze posjetiti rodni kraj.

Tradicionalni stočni i konjski sajam na blagdan svetog Josipa jedan je od nadaleko poznatih simbola Cetingrada koji povezuje Cetingrađane i njihove goste, cetingradske iseljenike s njihovim rodnim krajem. Narodni zbor na Josipovo je jedan od načina na koji cetingradski kraj može svojim posjetiteljima predstaviti svoj kraj, svoj identitet i svoje proizvode te kao takav uz vjersku i društvenu ulogu, ima izuzetno bitnu gospodarsku te turističku vrijednost.

3.2.8. Gasthaus Cetingradlnn

Objekt se nalazi na trgu u središtu Cetingrada. Trenutačno se u objektu nalaze nedovršeni općinski stanovi. U toj se zgradi u prizemlju još nalazi ured Pošte.¹⁴

Objekt je u vlasništvu Općine i nema nikakvih imovinsko pravnih poteškoća za provedbu ovog projekta. Nalazi se na glavnom trgu, u središtu zbivanja Općine. To je sjecište nekoliko cesta i sva manja naselja gravitiraju k tom području.

Objekt predstavlja jednu od najvećih građevina u općini i može postati kulturna građevina.

---

¹³ www.cetingrad.hr (18. 01. 2020.)

¹⁴ Dragičević M., Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019. str. 98.

Slika 17. Vizija uređenja manjeg hotela u centru mjesta

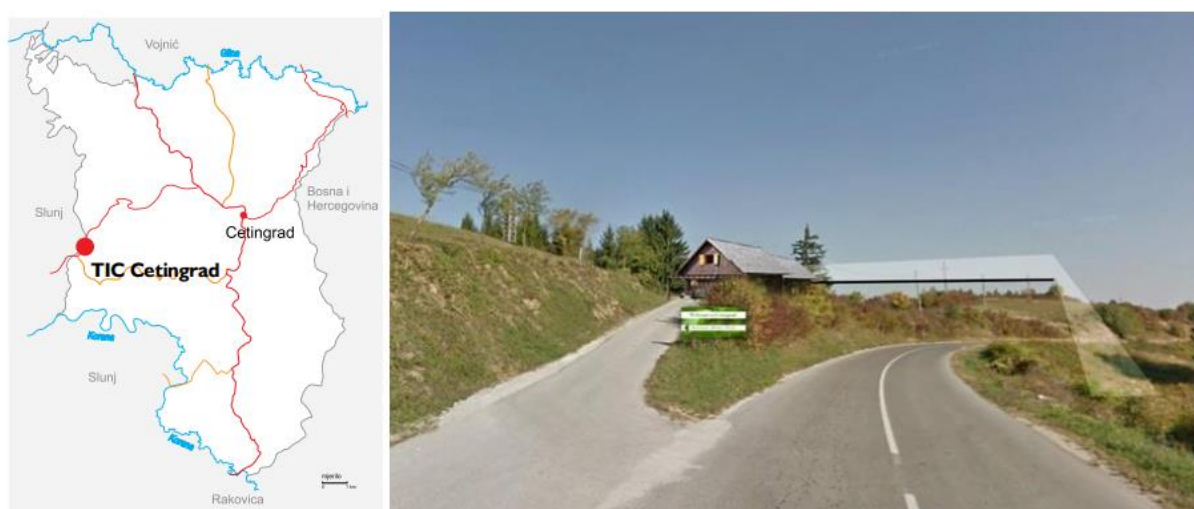
Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetinje str. 97.

U planu je izgradnja tipičnog manjeg hotela urbanog design-a, smještajnog standarda 4 zvjezdice. Prvi fokus hotela je na kvalitetno dizajniranim sobama i apartmanima i prilagođenoj fasadi objekta koja daje dodanu vrijednost općinskom trgu. Drugi fokus hotela je kreacija atraktivnog bistro cafe restorana kao svojevrsnog *living room*-a u prizemlju u kombinaciji s terasom na trgu koje bi trebalo biti atraktivno mjesto okupljanja. U prostor hotela može se smjestiti 13 soba, od toga 10 dvokrevetnih i 3 apartmana za 3 osobe.

3.2.9. TIC Cetingrad (škola Tatar Varoš)

Lokacija se nalazi na hrptu brežuljka na 373 m s lijepim pogledom na sjeveroistok i jugozapad (prema brežuljkastom dijelu općine i u smjeru Korane). Ukupna parcela ima površinu od 5.700 m². Škola i zemljište na kojoj se nalazi su u vlasništvu Općine.¹⁵ Lokacija objekta je vrlo dobra i pruža brojne prednosti. Iz objekta se pružaju prekrasni pogledi na doline i brežuljke. Još jedna velika prednost je ta da se objekt nalazi na glavnoj cesti koja povezuje Slunj, cestu D1 i Cetingrad.

Slika 18. Vizija uređenja turističko informativnog centra

Izvor: Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 109.

U planu izrade je ovaj objekt u kojem bi se nalazio turistički informativni centar i recepcija za sve potencijalne resorte, agencija za dogovaranje izleta, program aktivnosti, kao i dogovaranje i rezervacija budućih dolazaka. U sklopu toga bi se nalazio i bistro s prekrasnim pogledom i ponudom snackova na bazi domaće izvorne hrane kao okrijepa pri dolasku i ponuda izvornih poljoprivrednih proizvoda s farmi za kupnju. Uz objekt bi se nalazila piknik zona s dječjim igralištem.

---

¹⁵ Dragičević M., Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019. str. 110.

Također u objektu bi se nudila i usluga iznajmljivanja bicikala. Kroz turistički informativni centar bi se mogli promovirati običaji i tradicija cetingradskog kraja. TIC-om bi trebala upravljati Općina, a ostale stvari mogu biti otvorene za privatne investitore.

4. IZAZOVI DEFINIRANJA USPJEŠNE TURISTIČKE DESTINACIJE

Općina Cetingrad mora poduzeti niz aktivnosti kako bi izgradila jaču konkurentsku poziciju i kako bi postala što atraktivnija za domaće i vanjske investitore. Općina Cetingrad raspolaže sa atraktivnim prirodnim resursima dok je deficitarna s kadrovima, lokalnim poduzetničkim kapacitetom, kapitalom za investiranje kao i s još uvijek neodgovarajućom infrastrukturom. U ovoj početnoj fazi razvoja kad Cetingrad još uvijek nema izgrađene turističke proizvode niti ponudu za komercijalizaciju na tržištu, što se tiče marketing strategije važno je poduzeti određene korake na internom marketingu destinacije kao i marketingu prema tržištu investitora u tom kontekstu je potrebno napraviti određene korake odnosno projekte:

- Izraditi kratku brošuru s vizijom, razvojnim konceptom i ključnim projektima u turizmu a za potrebe internog i eksternog marketinga za potrebe investitora;
- Provesti istraživanje lokalnog stanovništva u smislu spremnosti na poduzetništvo u turizmu kroz različite oblike aktivnosti i poslovanja;
- Pozvati ključne turističke novinare Hrvatske i pokazati potencijale razvoja kao razvojne i investicijske namjere i eventualno razvojne i investicijske projekte;
- Pripremiti se za prijave projekata turističke infrastrukture kao i projekte turističkog označavanja općine;
- Javno oglasiti natječaj za prijedloge i programe preoblikovanja napuštenih škola ne samo zbog rješavanja imovine nego i zbog prikupljanja ideja za turističke namjene i na taj način turističku promociju općine;
- Izraditi kratku brošuru s turističkim atrakcijama općine a za potrebe interne i eksterne promocije turističke atraktivnosti općine;
- Formirati bazu fotografija kao i web stranicu koja će komunicirati pitanja, projekte i aktivnosti u turizmu općine;

Nakon usvajanja ovog plana potrebno je postupno krenuti u animiranje stanovništva, poticati ih u pripremi smještajnih kapaciteta za iznajmljivanje za turizam, te formirati turistički ured kao quest service centar s mogućnostima vlastitih prihoda. S obzirom na nizak upravljački kapacitet i siromaštvo općine, a u uvjetima kad je turistički razvoj tek u razmišljanjima općinskog vodstva iznimno je važno postaviti način djelovanja za realizaciju ovog plana. Jedan od načina realizacije projekata u turizmu je formiranje vlastitog poduzeća koje bi imalo zadatak odigrati ulogu početnog razvojnog inženjera pod kontrolom općinskih vlasti, a na način transparentne i profesionalne izvedbe prve faze turističkog razvoja, znači do točke kad je općina turistički prepoznatljiva.

5.SWOT ANALIZA

Tablica 1. SWOT analiza Cetingrada kao turističke destinancije

SNAGE	SLABOSTI
• Blizina D1 – prometna povezanost, velike količine turista • Brežuljkasti i pitoreskni reljef s relativno dobrim internim prometom • Ugodna umjerena kontinentalna klima • Prirodna bogatstva – Glina i Korana • Netaknuta priroda • Izolacija i mir • Postojanje i planovi razvoja organske poljoprivredne proizvodnje	• Nedostatak turističke infrastrukture • Nepostojanje svijesti o turizmu kao mogućem pokretaču razvoja • Neiskustvo i nizak obrazovni standard stanovništva • Nedostatak gastronomske ponude • Nedostatak komercijalne ponude poljoprivrednih proizvoda od strane OPG-ova • Interna neorganiziranost
PRIILIKE	PRIJETNJE
• Blizina Plitvičkih jezera, koje godišnje privlače više od milijun turista • Povlačenje novca iz EU fondova • Pozitivni globalni turistički trendovi i diversifikacija turističkih aktivnosti/proizvoda • Rast životnog standarda građana RH i regije – veći broj cjelogodišnjih turista • Rast Hrvatske kao destinacije • Mogućnost <i>soft adventure</i> turizma	• Okolne općine se brže razvijaju i mogle bi s vremenom zadovoljiti potražnju • Izgradnja raznih objekata, koji bi mogli narušiti privlačnost potencijalnih turističkih zona • Neplanski razvoj turizma • Blizina politički nestabilne BiH u kojoj vlada velika migrantska kriza i time raste nesigurnost i u općini Cetingrad

Izvor : Master plan razvoja turizma općine Cetingrad str. 33.

6. ZAKLJUČAK

Područje općine Cetingrad predstavlja vrlo atraktivan prostor kontinentalne Hrvatske kojeg obilježava bogatstvo šuma, poljoprivrednih površina i vrlo atraktivnih vodotoka Korane i Gline. Riječ je o općini s golemim prirodnim potencijalom koji u vrijeme početne gospodarske tranzicije Hrvatske nisu devastirani, ali niti dovoljno iskorišteni u svrhu modernijeg gospodarskog razvoja. Ovakav prirodni potencijal ima i povoljan geoprometni položaj. Kao dio Karlovačke županije on graniči s Bosnom i Hercegovinom, s Ličko-senjskom županijom, a vrlo je blizu i Sloveniji.

Općina se nalazi na prometnom pragu, koji povezuje kontinentalnu i primorsku Hrvatsku. Taj položaj je ovom prostoru kroz povijest donio razvoj, ali i situaciju da je Cetingrad često bio mjesto sukoba. I danas politički nestabilna Bosna i Hercegovina donosi više negativnih nego pozitivnih faktora.

Prostor Cetingrada je izuzetno atraktivan brežuljkast kraj koji obiluje vodom. Netaknuta priroda je najveći potencijal ovoga područja, te daje nadu za optimizam i buduću kapitalizaciju prirodnih resursa. Umjerena kontinentalna klima koja prevladava u ovom kraju je ugodna za življenje, poljoprivredu i turizam. Taj potencijal nije iskorišten, već je došlo do kompletnog demografskog sloma. S druge strane poljoprivredu kočje rascjepkana zemljišta i zamršeni imovinsko pravni odnosi. Ne pomaže ni činjenica da je radna snaga slabo educirana, te da djelomično zbog toga nema primjene novih tehnologija, a samim time ni konkurentnosti. Turizam u ovom prostoru još ne postoji.

Infrastruktura je zadovoljavajuća, ali postoje brojni nedostaci koji se trebaju otkloniti kako bi se omogućio neometan razvoj i bolja atraktivnost ovog područja za investicije i ostanak stanovništva.

Gospodarske aktivnosti su vrlo ograničene i zabilježeni su samo negativni trendovi u posljednjih tridesetak godina. Od gospodarskih grana najrazvijenija je poljoprivreda. Društvena infrastruktura i civilno društvo su dobro razvijeni.

Uzimajući sve to u obzir za općinu Cetingrad je glavno pitanje izbora novih razvojnih poluga, bilo da je riječ o okrupnjavanju poljoprivrednog zemljišta te modernizaciji poljoprivrede, razvoj poljoprivredne prerađivačke industrije, nekih inovativnih industrijskih pogona i napose turizma koji danas iako u blizini Plitvičkih jezera, Rastoka i ostalog golemog turističkog prometa, još nije niti u najmanjoj mjeri razvojno aktivan.

POPIS LITERATURE:

A) POPIS KNJIGA:

1. Magaš D., Geografija Hrvatske, Odjel za geografiju i izdavačka kuća Meridijani, Zadar 2013.
2. Veliki atlas Hrvatske, Mozaik knjiga, 2002.
3. Kruhek M., Cetin, grad izbornog sabora kraljevine Hrvatske 1527., Karlovačka županija, Karlovac

B) OSTALI IZVORI:

1. Dragičević M. Master plan razvoja turizma općine Cetingrad, Zagreb, 2019.
2. Dragičević M. Master plan razvoja turizma Karlovačke županije, Zagreb, 2019.
3. Hrvatski farmer d.d., Projekt ukupnog razvoja grada Slunja i općina Cetingrad, Josipdol, Plaški, Rakovica, Saborsko i Tounj, Zagreb, 2007.

C) INTERNET STRANICE:

1. Općina Cetingrad, www.cetingrad.hr (18. 01. 2020.)

POPIS ILUSTRACIJA:

Popis slika:

Slika 1: Cetingrad – Vališ selo	7
Slika 2: Cetinska Povelja.....	9
Slika 3:Cetingrad tijekom rata.....	12
Slika 4:Cetingrad danas	12
Slika 5:Radovi na obnovi starog grada.....	17
Slika 6:Adrenalinski park s obrazovnom komponentom	17
Slika7. Adrenalinski park s obrazovnom komponentom	18
Slika 8:Adrenalinski park s obrazovnom komponentom	19
Slika9: Kajak/kanu centar.....	20
Slika 10:Kajak/kanu centar.....	20
Slika 11:Mreža pješačkih i biciklističkih staza	21
Slika 12: Projekt poučno pješačke staze.....	22
Slika 13: Etno selo Begovo brdo.....	24
Slika 14:Vizija uređenja luksuznih kućica.....	25
Slika 15:Cijelo područje općine.....	26
Slika 16:Sajam sv. Josipa u Cetingradu.....	27
Slika 17:Vizija uređenja manjeg hotela u centru mjesta	29
Slika 18:Vizija uređenja turističko informativnog centra	30

Popis karti:

Karta 1:Prometni položaj općine Cetingrad u Karlovačkoj županiji.....	2
Karta 2:Karta Korduna.....	3
Karta 3:Položaj općine Cetingrad na karti Hrvatske	5

Popis tablica:

Tablica 1: Swot analiza Cetingrada kao turističke destinacije 34